22 szám. Budapest, 1905 junius 30 II. évfolyam.

A MAGYARORSZAGI VASUTI SZEMELYZET ERDEKEIT KÉPVISELŐ KÖZLONY

Legközelebbi teendőink.

Mulasztást követnénk el, ha a sajtóról irott két utolsó cikkünk után rá nem térnénk arra, hogy a legközelebbi jövő milyen teendőket ró ránk.

Szoros összefüggésben áll ez a sajtóról elmondottakkal, mert a vasutasok jelenlegi helyzete és jogállapota mellett egyedül az őszinte és becsületes vasutassajtó képes az egész testület nevében és érdekében beszélni és cselekedni. A legközelebbi teendőnk elvégzésének a kötelessége tehát oroszlánrészben a *Magyar Vasutas*-ra hárul.

Hogy feladatát lapunk akarja is, tudja is teljesiteni, azt a mult eléggé bebizonyitotta. Minden szervezkedés hiján, részben elkeseredett és reményvesztett, részben teljesen indifferens és saját érdekeivel szemben is vak és süket tömeget fölvilágositott és talpraállitott egyesegyedül a Magyar Vasutas.

Akik eddig néma és tehetetlen prédája voltak a pöffeszkedő gőgnek és buta elnyomatásnak, a vasuti *munkásokat* ugyszólván teljesen csatasorba állitotta már lapunk. Ma már nem térhetnek napirendre a vasuti munkások fölött sem fönt, sem lent. Ma már számolni kell minden tényezőnek a vasuti munkások öntudatával és önérzetével. Ma már kivivta magának a vasuti munkásság azt a jogot, hogy embernek tekintsék, ne puszta szerszámnak; embernek, aki igényt tarthat emberséges megélhetésre és emberséges bánásmódra.

Önérzettel mondhatjuk, hogy ez lapunk müve. Büszkén hivatkozhatunk rá, hogy a legsulyosabb időben, a legkönyörtelenebb üldöztetések közepette végeztük a legnehezebb munkát.

De megállanunk, a kivivott babérokon megpihennünk nem szabad. Előre kell haladnunk. Be kell vonnunk a fölvilágositás és szervezés munkájába a Máv. alkalmazottainak többi rétegeit is és a megkezdett uton haladva, erélyes harcot kell inditanunk követeléseink megvalósitása érdekében.

Itt vannak a Máv. *kinevezett* alkalmazottjai. Zokon ne essék és félre senki se értsen bennünket, ha kijelentjük, hogy itt elsősorban az *altisztekre* és *szolgákra*, nem pedig a hivatalnokokra gondolunk. A hivatalnokokat, amennyiben helyzetük és gondolkodásmódjuk nem sodorja őket a Máv. vezetőségével való közösségbe, majd a jobb belátás egyenkint a szervezkedés hivévé avatja. *De az altiszteknek és szolgáknak a helyzete sürgősen szükségessé, égetően aktuálissá teszi az összetartás és szervezkedés kérdését.*

Kimondjuk nyiltan és szabadon, mert kötelességünk az igazat még akkor is megmondani, ha az nem éppen hizelgő, hogy a multban, még a mult évi nagy harc idejében is, az altisztek és szolgák csak a statiszták szerepét játszották. Igénybe vették őket, mert szükség volt reájuk. Mert nélkülök minden harc és minden mozgalom már előre elveszett és meddő volt. Belevonták hát őket is a nagy küzdelembe, de a tanácskozásoknál, a határozathozatalnál csak másodrendü szerepük volt. Ugyszólván öntudatlan katonái voltak a harcnak. Usztak az árral, anélkül, hogy ők maguk határozták volna el a célt és az utat.

Pedig ez öreg hiba. Annyi a bajuk és panaszuk az altiszteknek és szolgáknak, hogy csak ugy segithetnek magukon, ha a saját lábukon állanak és fölszabaditják magukat minden gyámkodás alól.

Vegyenek az altisztek és szolgák példát a munkásokon. Még egy évvel ezelőtt teljesen mellőzték a vasuti munkásokat minden akciónál. A gyülésekből, tanácskozásokból kirekesztették őket. A szegedi szövetségtervezetből egyszerüen kihagyták őket. Mintha nem is léteztek volna. Ma pedig részint gyülölettel, részint pedig csodálattal tekintenek innen is, onnan is a munkások szervezetére, ma már szivesen bevennék őket tanácskozásba is, szövetségbe is, sőt nemcsak hogy bevennék, sőt valósággal udvarolnak a munkások segitségeért és részvetelükért minden akciónál.

Hasonló eredményt érnek el a kinevezettek, ha arra az utra térnek, amelyet a munkások tettek meg. Vigyék panaszaikat és bajaikat a nagy nyilvánosság elé. *A Magyar Vasutas hasábjai mindenkor nyitva-tárva állanak az altisztek és szolgák minden igazságos és őszinte fölszólalásának.*

Ne várják, hogy mások beszéljenek az ő nevükben. Beszéljenek ők maguk. Ami szolgálati viszonyaik árnyoldala, ami jogos követelésük, azt tegyék közzé lapunkban. A közvéleményt föl kell világositani, meggyőzni az igazaikról. Ha ez sikerül, akkor a győzelem felét már kivivták.

A lap utján érintkezésbe kell lépniök egymással az altiszteknek és szolgáknak, meg kell teremteni az összekötő kapcsot, hogy akiknek közös a rabbilincsük, azok együttesen küzdhessenek a szabadságért. Együttesen és közösen kell megállapitani a követeléseiket is, hogy egyöntetü harccal könnyitsék meg a győzelmet.

Azt kijelentjük, hogy a *Magyar Vasutas az altisztek és szolgák lapja is.* Hangsulyozzuk, hogy lapunk nem magánvállalat. Azoké a Máv. alkalmazottaké, akik föntartják és igy tagjai a vasutas-szervezetnek. A Máv. szervezett alkalmazottai által szabadon választott bizalmiférfiak rendelkeznek a Magyar Vasutas fölött, intézik a sorsát, szabják meg az irányát.

Amily mértékben az altisztek és szolgák résztvesznek a Magyar Vasutas fentartásában, amily mértékben csatlakoznak a szervezethez, olyan mér-

tékben szerkesztői és tulajdonosai ők is a Magyar Vasutasnak.

Akik eddig fentartják lapunkat, mindig irigység és bizalmatlanság nélkül fogadják az uj fegyvertársakat és kész örömmel engedik át nekik azt a befolyást az ügyek vezetésére, amely altiszteket és szolgákat számuknál és intelligenciájuknál fogva teljes joggal megilleti.

Szó sincs róla, már jelenleg is igen tekintélyes a száma azoknak a derék altiszt és szolga kartársainknak, akik rajongó hivei szervezetünknek és szinte hősies munkát fejtenek ki a szebb és jobb jövő érdekében. De sikert csak akkor érhet el az altisztek és szolgák kategóriája, ha a többségük, ha mind összetart és *egy* cél felé *egy* uton halad.

Ezt elérni és előmozditani lesz legközelebbi feladataink egyik legfontosabbja. *Ezt a célt szolgálandó, a Magyar Vasutas a jövőben még nagyobb teret fog az altisztek és szolgák helyzetének az ecsetelésére, panaszaik és követeléseik közzétételére forditani.*

De ismételjük: maguk az altisztek és szolgák dolgozzanak ebben az irányban és ne hagyják magukat sem a jóakaró gyámoktól, sem a közöttük olyan szomoruan nagy számban levő talpnyalóktól és stréberektől járszalagon vezetni!

A másik irányban be kell vonni a mozgalomba a szegények között a legszegényebbeket. Akik valósággal páriái a Mávnak. Akiknek olyan szivettépőn szomoru a sorsuk, hogy a szégyen és harag pirja futja el az arcunkat, ha rágondolunk, hogy a huszadik században egy modern állam vállalata ugy bánik hasznos és dologtévő alkalmazottaival.

Itt vannak például az *ideiglenes alkalmazottak ezrei*, a *vonatkisérő lakatosok*, a *kocsitolók*, a *napidijasok*, a *pályamunkások*, a *fütőházi* és *műhelyi* segédmunkások, a kocsitisztitók, a *szertári* és *raktári* munkások, a *kisegitő fékezők* stb. Ezeknek az alkalmazottaknak a helyzete olyan szivettépően mostoha, olyan lázitóan sanyaru, hogy csak föl kell tárni a helyzetüket a nagy nyilvánosság előtt és a Máv. vezetőségét, ha már az igazságérzete nem is, de a *szeméremérzete* fogja rákényszeriteni, hogy javitson a helyzetükön.

Ezt a föladatot is nagyrészt a *Magyar Vasutas*-nak kell végeznie. Sikerrel persze csak ugy müködhet itt is lapunk, ha maguk az illető munkástársaink öntudatra ébrednek és teljes erejükkel támogatják lapunkat és az érdekükben meginditott akciót.

Ezzel a legközelebbi teendők sora még nincs lezárva. Sok rákfenéjét az államvasuti szolgálatnak kell radikális módon gyógyitani. Hogy csak néhány példát emlitsünk fel, az igazságtalan és valósággal zsaroló *adórendszert* kell szellőztetni és e téren orvoslást szerezni, a testet-lelket rontó *laktanyarendszerről* kell a leplet lerántani, a *vasárnapi munkaszünet* kérdését kell kedvező megoldásra juttatni, *az országos értekezlet határozatainak* érvényesitésével a *nyugbér-* és *betegsegélyzőpénztár* reformját, a *szövetségünk alapszabályainak szentesitését és a baleset biztositást* a megvalósitás utjára terelni és még egész sorát emlithetnők a legégetőbb és a vasutas életébe vágó reformoknak.

A jelenlegi helyzet kiválóan alkalmas arra, hogy erélyes és határozott akciót inditsunk követeléseink megvalósitása mellett.

De erre szükségünk van, hogy minden józan és becsületes vasutas, aki saját legszentebb érdekeit nem akarja lábbal tiporni, teljes erejével támogassa a szervezetet.

Nyiltan, őszintén és szabadon megmondjuk, hogy nem csak erkölcsi, de határozott anyagi támogatást is nyujtani kötelessége minden öntudatos vasutasnak. Minden kiadást a Magyar Vasutas fölöslegével fedezünk. Ami jövedelmet a lap hajt, az nem egyesek zsebébe folyik, hanem az agitáció fődözésére, rendszabályozottak támogatására és a fölvilágositás és szervezés munkájának a költségeire forditjuk.

A közös ügy azonban annyi kiadást igényel, hogy azt a lapunk jövedelme egymagában nem fődözheti. *Adózzon kiki a tehetsége szerint a közös ügy oltárán.*

Terjeszszék barátaink még fokozottabb mértékben a Magyar Vasutast. Minden ujabb előfizető nem csak ujabb harcost jelent igazságos küzdelmünk számára, hanem ujabb anyagi segélyt a szervezés és fölvilágositás költségeire.

Azonfelül járuljon mindenki annyival, amennyire képes, az agitáció kiadásaihoz. *Győzelem nincs harc nélkül és harc nincs áldozat nélkül.* Győzni pedig fogunk, mert győznünk kell, mert nem lehet, hogy nyolcvanezer becsületesen dolgozó, legjobb tudását és erejét latba vető férfi ne győzzön, ha harca igazságos és jogos.

Tegye meg tehát mindenki a kötelességét és mienk a győzelem! *R.*

———

A „Magyar Vasutas“ tárcája.

Büntudat.

Irta: **Abonyi Árpád.**

Eleinte csak ketten ültünk a Kassa felé indulandó gyorsvonat egyik szakaszában. Én az innenső, utitársam, egy sápadt, beteges arcu öreg ur — a kocsi tulsó ablaka mellett. A tisztes öreg ur, — kit miért, miért nem, ez örökös homályban marad, de biz én professzornak néztem — egy pillanatig figyelmesen nézegetett, azután kikotort zsebéből egy viseltes szivartárcát, rágyujtott egy préselt ötös kubára s nyilván abban a boldog hiszemben eregette vékony ajkai közül a szivarfüstöt, hogy lám, mi jól eltalálta a dolgot: egyetlen ur gubbaszt mindössze a kocsiban s az is szörnyüképpen hallgatag természeti tüneménynek látszik. Csendben, komolyan gurulhatunk tehát a tótocskák birtoka felé. Itt ugyan nem fogja ontani szelleme arányát senki.

Mivel azonban nincs tökéletes boldogság ezen a bánatos világon: az utolsó pillanatban, közvetlenül a vonat indulása előtt, egyszer csak nyitják künn az ajtót, ruhasuhogás hallatszik, egy vasuti hordár nagy sietve bedob kocsiszakaszunkba (éppen a mienkbe) két skatulyát, egy kosarat és egy női felöltőt. Kirohan — az ajtóban megjelenik egy talpig feketébe öltözött, rendkivül kövér fiatal asszony s a vonat elindul.

A tisztes öreg ur — kit, mondom, professzornak néztem, de vigyen el engem az ördög, ha tudom, hogy miért — összeráncolt szemöldökkel és nem a legjobb indulattal nézett a gyászruhás hölgy bámulatosan duzzadó alakjára, azután összébb huzódott az ülésen s helyet csinált, hogy az özvegy beléphessen. Mert ezt meg özvegynek néztem, akinek apját, akarom mondani férjét: leütötte a hajókötél . . . Az özvegy előbb ajkaihoz emelte kékpettyes zsebkendőjét, hogy elnyomja egészséges tüdejének a kelleténél kissé erősebben hallható müködését (parasztnyelven mondva, igen lihegett ő nagysága), azután sietve belépett, megtaszitotta térdeivel az öreg ur térdét és leült.

— Engedelmet kérek, — mentegetődzött sebes lélegzettel, s legyezni kezdte a zsebkendővel kipirult, gömbölyü arcát — de oly szük a hely . . .

— Kérem, dunyogta a professzor, nem tesz semmit.

Figyeltem egy kicsit az öreg ur arcára, de az bizony fanyar és sápadt maradt. Látszott, hogy a női térdek poézise iránt minden érzékét elvesztette s az élet páratlanul egyetlen öröme iránt, amelynek neve: asszony, többé nem érdeklődik. Bár vannak alamuszi öreg urak is a világon, — tehát mindez, amit gondolok, nem elég hiteles megfigyelés.

Vonatunk fokozódó sebességgel vágtatott Rákos felé.

Az özvegy szorgalmasan legyezte magát, majd szoknyája ráncának lesimitásával bibelődött, aztán hátradőlt az ülésen s barna, meleg szemeit egyenesen a professzor ur fanyar arcára függesztette. Biztosra vettem, hogy azonnal meg fogja szólitani. Egynémely nőben megvan az az ártatlan rosszalkodási hajlandóság, hogy épen azt szólitsa meg, akiről sejti, hogy nem szivesen áll kötélnek. A leigázásra való ős vágyódás-e ez, vagy egyszerü ingerkedési hajlam, mely a legigénytelenebb verébnőcskével is közös: nem tudjuk. Ama nagy germán matefizikus sem tudta, ki három kötetnyi vaskos Studienben fejtegette az idevágó fenséges igazságot, de a saját szakácsnéja mégis guny tárgyává tudta tenni, egynémely urfiak segélyével, az egyetem fiatalsága előtt, amely lelkéből röhögött a nagy tudós isteni vaksága fölött.

— Szintén Aszódra tetszik utazni? — kérdezte most az özvegy.

Az öreg ur intett a fejével, hogy: nem.

— Bizonyosan Gödöllőn tetszik nyaralni?

— Nem.

— Pedig szép hely.

— Szép.

— Aszód is szép! Nem ismerős uraságod Aszódon?

— Nem.

— Kár! Ha a pesti népek megismernék Aszódot — én ugyanis aszódi vagyok — odajönnének nyaralni és nem özönlenének erre a bár szép, de méregdrága Gödöllőre, ahol valósággal kopasztják a pesti népeket. Nálunk Aszódon egészen más. Aszódon egy pár csirke, rántani való, gyenge husu, nem

A kisegitő fékezőkről.

A vasutnál minden kategóriának megvan a maga baja. A kiváltságosok kategóriáját kivéve. Ennek a néhány száz embernek gyöngy az állapota. Nagy elbizakodottságukban ezek azt se tudják, miképpen feszitsenek. A nagy tömegnek azonban, mely ugyszólván átmenet nélkül mindjárt a kiváltságosok osztálya után következik, ezernyiezer a felpanaszolni valója.

S panaszkodik is már évek hosszu sora óta, de nem akad, aki meghallgassa. Ugy látszik, hogy akik illetékesek lennének a vasutasok sorsán segiteni, a kiváltságosok állapota szerint mérlegelik a helyzetet.

A tömeg jajveszékelhet amint akar, csak a választottak, akik rendszerint nem egyszersmind a hivatottak is, legyenek sorsukkal megelégedve. A többit — egye meg a hét fene.

Mikor aztán a jajveszékelés bődületté válik és a nagy tömeg, az a hatalmas tunya test kezdi éreztetni, hogy a világon van, él, mozog, akkor összeröffennek a bölcsekké kinevezett buták s lótnak-futnak eszeveszetten ide-oda, tanakodva, miképpen lehetne megzabolázni a rakoncátlankodót. Csak ilyenkor láthatni a született ostobaságot az ő igazi nagyságában, lomha tehetetlenségében. És ilyenkor lehet látni a maga valójában ama szinigazságot is, hogy egy kicsi töltés, egy apró gát, helyén és idejében épitve, csirájában képes lett volna elfojtani azt az árvizet, mely akkor, amidőn már medréből kilépett, városokat, falvakat, termékeny rónákat eláraszt és pusztit, rombol, gyilkol.

Csak amugy ötletszerüleg nyulunk bele abba a hangyabolyba, amit Magyarországon a vasutasok társadalmának nevezünk és ime kezünkbe akad a kisegitő fékezők kategóriája.

Töredéke csak az elégedetlenkedő nagy tömegnek, de oly töredéke, melynek elégedetlensége talán a legjogosultabb.

Mi is a kisegitő fékező a maga valóságában?

Vasutas, aki még nem vasutas. Ő maga ugyan hüségesen annak vallja magát és a vasut tulajdonosa is megköveteli, hogy az legyen, de mig ő maga lelkének egész melegével vallja ezt a hitet, a tulajdonos, az állam csak addig követeli a hüséget, mig fizetést ad neki. Fizetni pedig csak akkor fizet, mikor szüksége van rá! S ekkor is rosszul. Azontul nem bánja, akár mit csinál a kisegitő. Lehet bakter, lehet sakter, vagy akár bábaasszony. Csak rendelkezésére álljon este, délben, reggel, éjfél előtt, éjfél után. Ekkor azonban fizet busásan: harminc órai szolgálatért hetven krajcárt és minden féken töltött kilométer után 0·9 krt. Mivel pedig kisegitő fékező sok van, mert sok kell, megkeres egy-egy ilyen szerencsétlen havonta napibérekben és kilométerpénzekben legalább is tizenkét pengőt. Ebből pedig csak meglehet élni!? Ezt még az a hatalmas miniszter is helyben fogja hagyni, akinek naponta szivarra is több kell!

De félre a keserü tréfával!

A kisegitő fékező valóban a legszomorubb karikaturája a vasutasnak.

Hogy micsodák voltaképpen a kisegitő fékezők, az rögtön nyilvánvalóvá válik, ha négy pontba foglalt összkivánságaikat ismertetjük.

1. Hetven krajcár helyett egy forint napibért kérnek, ami kijárjon minden napra.

2. Két évi szolgálat után évi fizetéssel neveztessenek ki.

3. Részesüljenek szolgálati ruha élvezetében s végül

4. Kilométerpénz járjon a vonaton megtett egész utért.

E pontozatoknak nagy a tanulsága.

Megtudjuk felőlük mindenek előtt, hogy a kisegitő fékező csak akkor kap fizetést, ha tényleg uton van. Hogy pedig mikor van uton, az a forgalom mérvéhez képest nagyon változó. Néha 4—5, néha 15 napot tölt havonta szolgálatban. De ne ugy tessék ám érteni, hogy ezek a napok rövid — 24 órás — napok, hanem ugy, hogy néha 28—30 óráig is eltartanak, mert a vasuti bölcsesség kisütötte, hogy a 24 órát meghaladó, de hat órán tul nem terjedő időt nem kell *időnek* tekinteni és természetesen meg se kell fizetni. No de ez még hagyján lenne. Egy bizonyos időn át végzett munkáért mégis fizetés jár. Ha kevés is, de megszokták a kisegitő fékezők, mint szekér elé fogott ló az ostort. Ámde a vasut ezen felül még egyéb teljesitményt is követel tőlük s ezt egyáltalán nem dijazza. Megköveteli nevezetesen, hogy otthon tartózkodásuk ideje alatt kétszer, a napnak bizonyos meghatározott órájában (akár lesznek vezényelve, akár nem, vezényléshez jelentkezzenek s rendszeresen jelen legyenek az iskoláztatásnál is. S jaj annak, aki a kötelezettségnek meg nem felel. S százszor jaj annak is, aki időmulasztás miatt e szolgáltatmányért kárpótlásról merészel beszélni.

A követelés második pontjából azt látjuk, hogy nem igen sietnek a kisegitő fékezők kinevezésével. E részben a helyzet rövid néhány esztendő alatt igazán rohamosan roszszabbodott. Még ezelőtt 8—10 esztendővel 2—3 esztendei szolgálat után kinevezést nyertek. De ez az idő esztendőről-esztendőre növekedett s ma már van olyan kisegitő fékező, aki 8—9 év óta várja a kinevezést. S van köztük sok olyan, aki a vonatvezetői és altiszti vizsgát is réges-rég letette. Háromnégy esztendőt még csak szivesen elnyomorog a szegény ember a majdani biztos kenyér reményében, de a nyomoruságot évtizedre kinyujtani igazán embertelenség.

Ruhát nem kapnak. A csekély fizetésből még az utazásközben használt ruházatot is saját költségükön kötelesek beszerezni, már pedig, hogy mint eszi-marja a ruházatot a fékülésen teljesitett szolgálat, csak az tudja, aki megpróbálta.

Kilométerpénz élvezetében csak a féken teljesitett tényleges szolgálat alapján részesülnek, ha a kalauzkocsiban, vagy regieben egyébként utaznak, azért nem jár semmi. Megtörténik például, hogy a fékező Ferencvárosból elindulva Szaárig nem tesz szolgálatot, mert a terhelési és emelkedési viszonyok olyanok, hogy nincs rá szükség. Szaártól Bánhidáig azután, 18 km. utvonalon át fékre ül és megkeres 13×0·9 krajcárt, vagyis 23 fillért.

Sajátságos helyzetben vannak a kisegitő fékezők a nyugbérpénztárral szemben. Nyugbérjárulékaikat akként számitják, mintha az a bizonyos 70 kr. minden napra kijárna nekik. Természetesen nagy jogtalanság nem létező illetmény után járulékot szedni, de a kisegitő fékezők a jövő reményében ezt is türik.

Ez az állapot egyszersmind sok furcsaság előidézője. Tudunk például telepállomást, mely sajátságos forgalmi viszonyainál fogva nyáron át kénytelen majd valamennyi kisegitő fékezőt szélnek eregetni. S mennek — ki erre, ki arra. Egyik elmegy az Amerikába

---

drágább hatvan krajcárnál; négy friss tojás egy hatos, egy kiló marhahus az elejéből ötvenhat krajcár. Lakás is van elég; egy szoba konyhával, kerttel hónapjára mindössze tizenkét—tizennégy forintba kerül. Próbálja meg egyszer kegyed és jőjjön Aszódra, tudom, hogy többet nem kivánkozik másfelé.

Az öreg ur bólintott, hogy köszöni a szives invitációt, majd megpróbálja.

E közben belépett a kalauz s a jegyeket kérte. Az özvegy is átnyujtotta a magáét. A kalauz megnézte, azután igy szólt:

— Ez a jegy személyvonatra szól.

— Az istenért, ijedezett látszólag nagy megdöbbenéssel az özvegy, — talán nem érvényes a jegyem?

— Érvényesnek, érvényes, de mivel ez gyorsvonat, rá kell fizetni a jegyre.

— Miért kérem?

— Azért, mert ez a jegy — magyarázta mosolyogva a kalauz — személyvonatra szól és nem gyorsvonatra. Valami negyven krajcárt kell ráfizetni.

— Pedig kérem, én mondtam a pénztáros kisasszonynak, hogy adjon Aszódig egy jegyet a gyorsvonatra. Tessék elhinni, hogy kétszer is mondtam — magyarázta nekipirulva az özvegy — nem tehetek róla, hogy személyvonatra adott, holott én — mondom — kétszer is mondtam, hogy gyorsvonatra adjon jegyet Aszódig, mert Aszódra utazom... a gyorsvonattal, igen... neki tehát tudnia kellett volna, hogy milyen jegyet adjon a gyorsvonatra...

— Csekélység, kérem, — mosolygott a kalauz, s kicsit félrehuzta szája szélét a bajusza alatt — némelykor előfordul az efféle... Azonnal eligazitjuk; méltóztassék csak nyugodtan lenni.

Udvariasan szalutált és a jegygyel eltávozott.

Az özvegy — látszólag — a legnagyobb zavarral tekintett utána. Kilépett a folyosóra, majd ismét bejött, visszatelepitette hatalmas tagjait az ülésre s panaszos hangon igy szólt:

— Ez a kalauz tán el sem hiszi, hogy a pénztáros kisasszony tévedett. Tán azt hiszi, hogy én akarok olcsóbban utazni Aszódra. Bizonyosan azért mondta, hogy némelykor előfordul... hogy a vasutat némely személyek meg akarják kárositani... Hát ez fordul elő. De ez az én esetemben nem fordul elő! Tessék elhinni, eszem ágában sem volt, hogy azt a rongyos negyven krajcárt megspóroljam. Mi az a negyven krajcár? Nem igaz? Nem vagyok épen gazdag, de annyim csak van, hogy negyven krajcárral többet is fizethetek Aszódig. Aztán most tessék, itt van! Személyvonati jegyet adott az az ostoba pénztáros-kisasszony, a kalauz pedig azt gondolja, hogy csalni akartam... Nem igaz?

— Legyen nyugodt asszonyom — dörmögte kényszeredett hangon az öreg ur.

— Könnyü kegyednek! sóhajtotta még panaszosabban az özvegy s közelebb hajolt az öreg urhoz, hogy jól megértesse vele a dolgot, — de kérem, én — mondom — bár nem vagyok gazdag, de tisztességes nő vagyok! Igenis, kérem, tisz-tes-sé-ges!

A sápadt professzor intett, hogy elhiszi.

— Engem egész Aszód ismer — folytatta (látszólag) oly izgatott felháborodással az özvegy, mintha lényének legbensőbb erkölcsi tisztaságát kellett volna valamely arcátlan támadás ellen megvédelmeznie, — igenis kérem, egész Aszód! Tessék megkérdezni, hogy ki vagyok, s föl lehet-e rólam tételezni, hogy olcsóbban akarok utazni Aszódra, mint más. Ez a goromba kalauz pedig — mondom — bizonyosan azt hiszi! Azért vigyorgott, mikor azt mondta, hogy «előfordul»... No hát velem nem fordul elő, mert én tisztességes nő vagyok! Boldogult drága jó férjem harminc esztendeig szolgálta az államot és mindenki tisztelte, gyermekeim mind példás magaviseletüek, apámék is élnek... tetszik tudni nagy familia vagyunk ott Aszódon, lehetünk valami negyvenen, ha mind összejövünk, — hát hogy lehet gondolni, hogy ép észszel blamirozni fogok negyven krajcárért egy ilyen nagy családot? Szép história lenne, mondhatom! Nem igaz?

Az öreg ur hüségesen bólintgatott. Persze, hogy igaz.

— Hanem az a baj kérem — folytatta látszólag még ingerültebben az özvegy, s meleg, barna szemei gyanakodva fürkészték az öreg ur vonásait — az a baj, hogy a

járó hajókkal pincérnek, a másik odahaza cipészkedik, a harmadik itt vagy amott keres foglalkozást. Időnkint azonban s ez épp a furcsaság, mégis csak behivják őket egy-egy rövid szolgálati tourra azért, *hogy a nyugbérjárulékot legyen miből levonni.*

Hát ilyen a helyzetük a kisegitő fékezőknek. Azt hisszük, ez a kérdés is tökéletesen megérett már arra, hogy valaki velük behatóan foglalkozzék.

Nagyon jó lesz azt a kicsi gátat megépiteni, mielőtt a patakocska áradattá válik!

SZEMLE.

BELFÖLD.

A tizenhármasok rehabilitálása. Alig egy hete, hogy a Curia a 13-as bizottság tagjait jogérvényesen felmentette az ellenük emelt vád ellen és a kereskedelmi miniszter elismerést érdemlő gyorsasággal intézkedett, hogy az ellenük emelt fegyelmi eljárás beszüntetessék, mindnyájan hivatalukba visszahelyeztessenek és fizetésüknek a fölfüggesztés alatt visszatartott része nekik visszaadassanak. A rehabilitáció a következő kartársakat éri: *Seide* Arthur főellenőr, *Joannovics* Miklós és *Sarlay* János ellenőrök, *Breuer* Ferenc, *Faludy* József, *Kósa* Lajos, *Lorbeer* József és *Turtsányi* Pál hivatalnokok, *Komlós* Manó mérnök, *Kacsóh* Gyula mozdonyvezető, *Kardos* Antal és *Vereb* Mihály kocsirendezők.

Ezzel lezárult a nagy küzdetem utolsó fölvonása. Örömmel tölthet el mindnyájunkat az a tudat, hogy 14 hónap óta szenvedő kartársainknak nemcsak a kenyér, de a becsület is visszaadatott. A *Tisza-Hieronymi*-féle erőszak fölötti sujtó tétel ezzel teljesen meg van pecsételve. A legmagasabb biróság és most maga a kereskedelmi miniszter is kimondták igazmondásukat, amely kemény itélet a mult év áprilisában elkövetett erőszakos és jogtipró igazságtalanság fölött.

Elismerést érdemel *Vörös* László kereskedelmi miniszter is, hogy nem hosszabbitotta meg a 14 hónapi kálváriát, hanem gyorsan intézkedett. De egy ép oly határozott, mint sürgős kérdésünk volna az uj kereskedelmi miniszterhez. Mi lesz azokkal a munkástársainkkal, akiket rendszabályoztak, mert az igazság és a tisztesség védelmére keltek, vagy mert polgári jogaikat érvényesitették. Mi lesz a Máv. *nyomda* elbocsájtott munkásaival, akiknek menniök kellett, mert Ocskayról az igazat mondták meg? Mi lesz *Farkas* Izorral, akit rendszabályoztak azért, mert nyilvánosan merte megvédeni a vasuti munkások igazait? Mi lesz a derék, becsületes *Hugyecz*-cel, akit elbocsájtottak, mert munkástársainak okos és józan barátja volt? Mi lesz a meggyőződésük miatt elbocsájtott *zólyomi* és *szolnoki* munkásokkal? Az ő rajtuk elkövetett igazságtalanság semmivel sem kisebb, mint a többi igazságtalansága a régi rendszernek.

Nem tartaná *Vörös* László kereskedelemügyi miniszter ur helyénvalónak ezt az igazságtalanságot is orvosolni?

A megfejelt Máv. igazgatóság. Régóta és elég gyakran hangoztatott igazság, hogy a Máv. sok bajának orvoslása egyedül gyökeres rendszerváltoztatással érhető el. Erre azonban ugy látszik, nem igen gondolnak. Még az annyira szükséges fölfrissitését a Máv. vezetőségének sem hajtják végre és miután az eddigi viszonyok tarthatatlanok, azt hiszik, hogy néhány jelentéktelen személycserével elintézik az ügyet. A mult számunkban ismertetett személyváltozásokon kivül ujabban arról jön hir, hogy a Máv. általános igazgatási osztályának főnökét, dr. *Stettina* József miniszteri tanácsost, a kereskedelmi miniszteriumba rendelte be a kereskedelmi miniszter és itt a vasuti közigazgatási és vasuti szakosztály vezetésével bizta beg. Utódjává a Máv.-nál *Marx* Jánost, az uj elnökhelyettest, a forgalmi főosztály eddigi vezetőjét nevezték ki, akinek az igy megüresedett helyét *Kotányi* Zsigmond eddig helyettes-igazgató foglalja el. Szóval, egyre csak fejelik az ütött-kopott, keresztül kasul lyukas csizmát, ahelyett, hogy vadonatujat szereznének be. Amivel egyébként semmivel sem akarjuk csorbitani azt az általános örömet, amelyet az *egész* Máv. személyzet Stettina József távozásán érez. Stettina, ez a szárazlelkü, kegyetlen ember középkori barbár gondolatmenetével teljesen kiérdemelte az államvasuti alkalmazattok őszinte gyülöletét és a megszabadulás sóhaját fakasztja mindnyájuk kebléből az a hir, hogy Stettina megy. Szerencsés utat kivánunk neki! Remélhetőleg a fiók-Stettinák is követni fogják.

A betegsegélyző-pénztár áldásai. Érdekes dolgot olvastunk egy kolozsvári napilapban. *Székely-Kocsárd* és *Aranyos-Gyéres* alatt levő 108. számu pályaőr felesége 3 napig vajudott a gyermekszüléssel. A férj háromszor ment le a három órajárásnyira fekvő Tordára és mindannyiszor kérte dr. Pálffy Gyula pályaorvost, hogy jőjjön el beteg feleségéhez. Az orvos mindig megigérte, hogy azonnal jön.

A szerencsétlen asszony már-már halálán volt és a férj, kinek szerető hitvesén kivül 3 apró gyermeke van, majdnem megőrült. Kétségbeesésében olyan harangjelt adott, amelyet baleset alkalmával szoktak adni. T. i. mozdony jőjjön *munkásokkal, orvosokkal.* A két állomás Székely-Kocsárd és Aranyos-Gyéres, ki a segélyharangjelt hallotta, rögtön mozgósitotta a rendelkezésére álló összes munkaerőt, körülbelül 40 munkást felszerelve szerszámmal, mentőszekrényekkel, hordágygyal, három orvossal és segélymozdonynyal kimentek a vonalra. A véletlenül Székely-Kocsárdon levő *Jármay* főfelügyelő kolozsvári üzletvezető szintén a segélymenettel tartott.

A segélyvonatot a pályaőr leintette és zokogva adta elő, hogy felesége a halállal vivódik s miután már háromszor hivta az orvost és nem jött, kétségbeesésében leadta a fenti jelt. Az orvosok nyomban munkához láttak és az ujszülött egészségesen a világra

---

vasut mindenféle népeket alkalmaz! Az a pénztáros kisasszony sem oda való, akitől jegyet kértem Aszódig a gyorsvonatra. Mert vagy nem tudta, vagy félreértette. De neki tudnia kellett volna, hogy a gyorsvonati jegyen piros stráfli van, a személyvonatén nincs — s hát nem olyan jegyet adott, amelyen nincs piros stráfli, bár — mondom — én kétszer is... kétszer, tetszik érteni, hogy mi az... kétszer is mondtam neki, hogy: kérek egy jegyet Aszódig a gyorsvonatra, a második osztályba. Mégis személyvonatit adott... a liba... Engedelmet kérek, de ez nem eljárás! Az ilyen ostoba perszóna a legborzasztóbb zavarba hozza az embert. Fel is fogom jelenteni az igazgatóságnál. Azt hiszem, el fogják onnan tenni. Nem gondolja kegyed, hogy elteszik?

— Meglehet asszonyom, — nyöszörögte a szegény öreg bácsi.

A kalauz e percben visszajött s átnyujtotta a negyven krajcár felülfizetésről szóló nyugtát. Az özvegy kifizette a negyven krajcárt s hirtelen a még mindig mosolygó vasutasra támadt:

— Nem értem kérem, hogy mit vigyorog? kérdezte fenyegetve.

A kalauzt megzavarta a gyors támadás.

— Már mint én?

— Maga!

— Azt hiszem, hogy ezzel nem sértem meg a nagyságát?

— Tudja meg, hogy már az imént megsértett, amikor azt mondta, hogy az efféle némelykor előfordul? miféle efféle? Ami — előfordul?

A kalauz vállat vont és megint csak mosolygott.

— Semmi nagysága, semmi... Tessék nyugodtan lenni.

— Mit értett maga az alatt, hogy — előfordul?

— Hja, kérem...

— Miért hja, kérem? Maga teljesitse kötelességét és ne sértegessen! — kiáltotta éles hangon az özvegy s kerek telt arca szinte lángolt.

— Ne tessék haragudni, — felelte ritka flegmával a kalauz, miközben kilépett a folyosóra s a bekasszált negyven krajcárt hamiskás mosolylyal zsebébe csusztatta — nem akartam megsérteni, csak azt mondtam, hogy efféle némelykor előfordul. Ebben egy szikra sértés sincs. Egyébiránt ha nem tetszik, tessék panaszra menni.

— El is megyek! Maga azt meri hinni, hogy én csalni akartam!

— Dehogy hiszem, — válaszolta békitő hangon a kalauz.

— Hisz most is mosolyog!

— No már azt nem tilthatja el nekem a nagysága! — felelte hangos nevetéssel a kalauz és elmenekült.

— Szemtelen ember! — méltatlankodott kipirult arccal s látszólag egészen felbőszülve az özvegy, miközben visszatelepedő tagjai alatt szinte megrecsegett az erős bőrülés, — fel fogom jelenteni az igazgatóságnál. Kegyed hallotta, hogy mivel merészelt vádolni?

Az öreg ur ijedten kapta föl a fejét.

— Én, asszonyom?

— Igen, igen, kegyed, — hisz itt volt és mindent hallott! Kegyedre fogok hivatkozni, hogy hallotta, midőn ez a szemtelen ember csalással vádolt.

— Bocsánat, ezt nem hallottam, — tiltakozott most már mogorván az öreg ur s felállt, hogy elhagyja a kocsiszakaszt.

— Hová megy?

— De kérem...

— Ej kérem, üljön le és hallgassa meg, amit mondani akarok! szólt rá ingerülten az özvegy s megfogta a karját, hogy visszatartsa. A sápadt professzort ez annyira frappirozta, hogy csakugyan visszaült a helyére s a legnagyobb zavarral hebegte:

— Kérem, parancsoljon velem...

Tisztában voltam vele, hogy a kalauznak van igaza. Ez a szivós mosakodás, az önvédelemnek e makacs erőszakolása érdekes és tanulságos látványosság volt. A női lélek legmélyét kavarta föl a bűntudat s egy tucat férfi energiájánál hevesebb akció kifejtésére ösztönözte a végből, hogy tisztára mossa magát. Negyven krajcár miatt...

— Bocsásson meg uram, hogy igy rátámadok — folytatta indulatosan az özvegy s kigyulladt arcán e pillanatban mintha a szégyen is megjelent volna — de ön mindent hallott... Előbb azonban mégegyszer el kell magyaráznom kegyednek, hogy midőn Budapesten jegyet váltottam ide Aszódra, ahol lakom, a pénztáros-kisasszonynak kétszer is megmondtam, hogy ad on egy jegyet Aszódig a gyorsvonatra a második osztályba...

———

jött és az asszonyt is megmentették az életnek. *Jármay* üzletvezető megigérte, hogy utána fog nézni a dolognak, meg fog róla győződni, hogy miért nem jött az orvos és a körülményekhez képest fogja az esetet elbirálni.

Ilyen a mi betegsegélyző pénztárunk. És akik arra törekszenek, hogy becsületes és kielégitő legyen betegpénztárunk müködése, azokat a *kibérelt lelkiismeretüek* lehurrogják és üdvös munkájukban megakadályozzák.

Az ilyen esetek azonban, mint a székelykocsárdi, hozzá fognak járulni ahhoz, hogy a betegsegélyző pénztár közgyülésén megtörjék a stéberek és talpnyalók rémuralmát és az egészséges reform utján egyengessék.

A vas és fémmunkások sztrájkja már ötödik hete folyik és habár több jele mutatkozik annak, hogy ebben a graudiózus küzdelemben már közel van a döntés, lapunk zártáig bizonyosat nem tudunk arról, hogy hogyan és mikor ér véget munkástestvéreink harca.

Szinte hősregébe illő az az a kitartás és erő, amelylyel ez a 25,000 munkás és munkásnő az igazai mellett küzd. Rágalmak és hazugságok özönével elárasztva a gyárosok részéről, akik igy akarnák megbontani a sztrájkolók szilárd sorait; a rendőrség és főként a főváros határain kivül a csendőrség brutalitásának kitéve; nélkülözések közepette, mert hiszen a mi viszonyaink mellett alig lehet szó róla, hogy 25,000 embért kielégitő anyagi támogatásban lehessen heteken át részesiteni: a hidegvérrel, józanul, de acélerős összetartással foly immár öt hét óta ez a nagy harc.

Csattanós választ adtak a sztrájkolók a gyárosoknak a fölbérelt lapok által terjesztett ama hazugságára, hogy erősen megcsappant a sztrájkolók száma és nagyobb részük sztrájktörővé lett. Szombaton délután *tüntető körmenetet* rendeztek a főváros utcáin.

A gyülekezés délután 2 órakor volt a Muzeum mögött, de a sztrájkolók tömege, amelyet a rendezők azonnal négyes sorokba állitottak, elfoglalta az egész Reviczky-utcát is a József-térig. A rendet a munkások által kirendelt vörös szalagos rendezők tartották fenn. *A menetben résztvett a 28,000 sztrájkoló majdnem teljes számban.* Ezenkivül a sztrájkolók családtagjai közül is sokan, ugy hogy a résztvevők számát legalább is *35 ezerre lehet becsülni.*

Pontban 3 órakor indult a menet. Elől ötven kerékpáros ment, utánuk a sztrájkbizottság tagjai, majd 2000 munkásnő, akik a vasgyárakban dolgoztak, ezután az Oetlgyár munkásai, akiknek sztrájkja adott okot az általános vasmunkás-sztrájk kitörésére s végül a saját tábláik alatt a többi gyárak munkásai.

A menet az Esterházy-utcán, Kerepesi-uton, Erzsébet-köruton, Andrássy-uton és Stefánia-uton végighaladt a Vázsonyi-kerti sztrájktanyára. Indulás előtt a sztrájkvezetőség kiadta a jelszót, hogy minden idegent távol kell tartani s vigyázni kell, hogy felbérelt elemek zavart ne csinálhassanak. Kimondta a sztrájkvezetőség az is, hogy az egész uton még csak egy hangos szónak se szabad elhangzani, mert ezzel a néma csendes tüntetéssel legjobban tüntetnek a nyomoruság ellen, s a munkásság óriási tömegével akarja meghazudtolni a gyárosok által terjesztett hirt, hogy a sztrájk már nagyrészt elbukott s a gyárak legtöbbjében dolgoznak. Ugy folyt le minden, ahogy a sztrájkvezetőség elrendelte s a csendben elvonuló fegyelmezett tömeg annál nagyobb feltünést keltett a főváros utcáin.

A Vázsonyi-kertben *Teszársz* Károly szólt röviden. Azt mondta, hogy bár egy hónap óta küzdenek már, összetartásuk szilárd s addig nem mennek a gyárakba, mig emelt fővel, győzelmesen nem mehetnek vissza. Beszédét zajos helyesléssel fogadták, azután csendben szétoszoltak.

Szeretettel és bámulattal látjuk munkástestvéreinknek csodálatraméltó küzdelmét, amely megérdemli, hogy teljes győzelem legyen a jutalma.

A Városi villamos alkalmazottainak mozgalma. A budapesti két városi vasut, a Közuti és Városi villamos vasut óriási nyereséget juttat részvényeseinek, de alkalmazottait, a müszaki és forgalmi személyzetet egyaránt, a legszemérmetlenebbül zsákmányolja ki és pöffeszkedő ridegséggel utasitja vissza az alkalmazottak minden kisérletét, hogy helyzetükön javitsanak.

Ismertettük legutóbb a Közuti müszaki személyzetének mozgalmát. Most arról számolhatunk be, hogy a Városi villamos *forgalmi személyzete* inditott mozgalmat helyzejének javitására és egy héttel ezelőtt memorandumot nyujtott be az igazgatósághoz, pontozatokba foglalt követelésekkel. Az igazgatóság ezideig még válaszra sem méltatta az alkalmazottakat, ami természetesen még jobban fokozta az elégületlenséget, ugyannyira, hogy a *müszaki személyzet* is csatlakozott a bérmozgalomhoz.

A memorandumban foglalt követelések a következők:

A jelen szolgálati beosztás reánk nézve, akik reggeli fél 5 órától éjjeli fél 1 óráig vagyunk kénytelenek ébren s talpon állani, rendkivüli terhes. A betegpénztár sem elégiti ki igényeinket, sőt a nyugdijintézet sem nyujt kellő anyagi támaszt szolgálatunk képtelensége esetén. Jelenleg ily drágaság idejében a nyugdijalapra való levonás igen nagy nélkülözést okoz családi életünkben.

Kérelmünk a következő:

1. Az ellenőrök és kocsirendezőknek 4 órai szolgálat, 4 órai pihenő és minden 7-ik napon teljes szabadnap adassék, mint az az Eskü-téri végállomáson már be van rendezve.

2. Kocsivezetők és kalauzoknak napi 10 órai szolgálat s minden 7-ik napon szabadnap, avagy a jelenlegi beosztás mellett 3 nap szolgálat és a 4-ik napon teljes szabadnap adassék.

3. Évenként 8 napi szabadságot kérünk.

Tekintettel arra, hogy iskolába járó s tanoncgyermekeink vannak, családunk részére kérünk kedvezményes jegyet, illetőleg mindazoknak, akik azt kérik s az érte járó dijat hajlandók a nyugdijalapra befizetni.

5. Kérjük a betegpénztárt családtagjainkra is kiterjeszteni, mert a jelen állapotban céljának nem felel meg.

6. A jelenlegi betegpénztári orvosok eltávolitandók, tekintettel arra, hogy felületesen gyógykezelnek és lelkiismeretlen kezelésükért dijat fizetni hajlandók nem vagyunk.

7. A hátramaradt özvegyek és árvák elhalt férjeik, illetve atyjuk után 400 korona segélyben részesitendők. Özvegyek és árvák segélyezéséhez havonkint 20 fillért fizetésünkből levonni kérünk a rendes tagsági dijon felül.

Fizetésrendezés. 8. *a*) Az első osztályu ellenőr évi 1600 korona törzsfizetést és 400 korona lakbért évenként;

a II. osztályu ellenőrök és kocsirendezőknek 1400 korona évi törzsfizetés, évi 400 korona lakbérrel részesitendők.

b) Kocsivezetők és kalauzok egyenlő fizetésben részesitendők és pedig:

I. oszt. évi 1200 korona törzsfizetés és 300 korona lakbér évenként.

II. oszt. évi 1080 kor. törzsfizetés és 240 korona lakbér évenként.

III. oszt. évi 960 kor. törzsfizetés és 240 korona lakbér évenként.

Ujonc-kocsivezető és kalauz fizetése az első évben havi 72 korona legyen, lakbér nélkül. Azon kocsivezetők, akik kárt nem okoznak, havi 6 korona pótlékban részesitendők, tekintet nélkül arra, hogy mely osztályhoz tartoznak.

9. A jelen érvényben levő nyugdijszabály módositását kérjük olyképen, hogy csak a törzsfizetés után legyen a százalék levonva, amely 4 százalék helyett akár 6 is lehet és 10 évi szolgálat után ne 25 százalékot, hanem 40 százalékot, avagy a legrosszabb esetben 35 százalék legyen és kérjük a százalékot oly módon emelni, hogy 30 évi szolgálat után teljes fizetéssel mehessünk nyugdijba, mint az államszolgálatban is érvényben van.

10. Mindazon nyugdijjogosultak, akik a nyugdijat élvezni nem óhajtják, végkielégités fejében 1 évi teljes fizetésben részesittessenek egyszer és mindenkorra.

11. A nyugdijba felvettek felvételi okmányában egyszersmind az is legyen kitüntetve, hogy végleges alkalmazottak szabadság és betegség esetén teljes fizetésben részesülhessenek.

12. Végre fegyelmi biróságot kérünk saját kebelünkből alkotni.

Ha a Városi vasut alkalmazottai erősen összetartanak és céltudatosan szervezkednek, akkor nagykönnyen megtalálják a módját annak, hogy a siket-néma kizsákmányolóikat megszólalásra és teljesen jogos követeléseik teljesitésére birják.

KÜLFÖLD.

Olaszország. Az olasz kartársak nagyobb szervezete, az «*Il Riscatto*» junius 13—18-ig tartotta kongresszusát Milanóban. Arról van szó, hogy a két nagy vasutas szervezetet, Riscatto-t és Federazione-t egyesitik, aminek céljából annak idején uj kongresszust fognak egybehivni.

Egy erélyes határozati javaslatban kimondták, hogy mindama vasutasokat, kik a sztrájkban nem vettek részt, kizárják szervezeteikből. Kivételt tesznek azokkal, akiket nem a szolidaritás hiánya, hanem külső körülmények tettek sztrájktörőkké.

Az utolsó olasz vasut sztrájkkal foglalkozik igen érdekes cikkben Oda *Olberg* a stuttgarti «*Neue Zeit*»-ban, a német testvérpárt tudományos folyóiratában. Ez a sztrájk tudvalevőleg nem végződött teljes sikerrel és sokan épen azért utólag kárhoztatják ezt a sztrájkot. Olberg cikkében elitél minden olyan okoskodást, amely a sztrájkot általában abból a szempontból itéli meg, vajjon győzelemmel végződött-e vagy sem. Szerinte csak egy szempont van, amely irányadó lehet és ez az, hogy szükséges volt-e.

Az olasz vasuti alkalmazottak mozgalmának egész történetét ismerteti és arra a következtetésre jut, hogy a sztrájk kikerülhetetlen volt.

Midőn 1885-ben az állami vasutak három nagy részvénytársaság kezébe jutott, kiköttetett, hogy a személyzet részére fizetési, előléptetési és szolgálati szabályzatot fognak kidolgozni és a kormány elé terjeszteni. E helyett azonban folytonosan rosszabbitották az alkalmazottak helyzetét. Legutóbb kisebbitették a fizetésjavitást, meghosszabbitották az előléptetés és fizetésosztályok elérésének idejét. Csökkentették az alkalmazottak pótlékait is, amiből pörösködés támadt. Nem egyizben az alkalmazottak meg is nyerték, de a Rómában levő legfőbb törvényszék kimondta, hogy e törvényszékek nem kompetensek az alkalmazottak és a vasuti vállalatok közt. Az alkalmazottaknak kell viselniök ez itélet után a nagy költségeket.

A vasuti alkalmazottak a fenyegetéshez nyultak. 1901-ben átadták követeléseiket a társaságoknak azzal a fenyegetődzéssel, hogy ha nem teljesitik, sztrájkba lépnek.

Egyszerre csak megjelent a félelmetes sztrájk, aminek annyi eredménye volt, hogy a kormány körülbelül 10 és fél milliót utalványozott állami pénzből a magánvállalatok alkalmazottainak. Végre megkapták még 1885-ben megigért szabályzatot és megigérték, hogy a többi követelésükben 1905-ben fognak tárgyalni.

Nem engedtek azóta. Megtoldották memorandumukat azzal, hogy a szolgálatban szerencsétlenül járt alkalmazottak kártéritését és a tulóráknak 10 centivel fizetését és a pótlékok megállapitását követelték.

1904-ben távoltartották magukat a vasutasok az olasz munkásság általános sztrájkjától, hogy erejüket megőrizzék saját nagy mozgalmukra.

Giolitti minden elfogadható ok nélkül egyszerre a sztrájkoló vasutasok ellen tör-

160

vényjavaslatot nyujtott be. Ez egyenes provokáció volt, amire a vasutasok obstrukcióval feleltek.

Németország. Még március végén törvényjavaslatot fogadott el a porosz képviselőház, melynek értelmében 15 millió márkát (18 millió koronát) fordít a kormány *az állami üzemekben alkalmazott munkások* és szerényebb dijazásu *államhivatalnokok* lakásviszonyainak javitására. Ezt az összeget most használják föl rendeltetési céljára olcsó munkás lakóházak épitésével és a *porosz államvasutak* anyagi hozzájárulása révén a vasuti alkalmazottak részére is olcsó és egészséges lakásokról gondoskodnak. A magyar állam és a Máv. ilyen csekélységekkel nem igen foglalkozik.

Vasuti sztrájk Lengyelországban. Varsóból táviratozzák e hó 25-iki kelettel, hogy a varsó-berlini, varsó-bécsi és a Visztula melletti vonalakon a *szolgálatot beszüntették*.

A reklámorvosok.

Egy igen bölcs férfiu egyszer ugy nyilatkozott előttem, hogy «mindennek van határa, csak az emberek együgyüségének és tudatlanságának nincs». Megvallom őszintén, magam is kezdek ezen állitásnak igaz voltában hinni, ha a polgári lapoknak hátulsó oldalain meglátom a hirdető orvosoknak kövér betükkel nyomtatott hazugságait és eszembe jut, hogy ezek az orvosok népbolondító hirdetéseik révén nemcsak hogy jólétben élnek, hanem pezsgőznek és gummikerekü kocsin járnak.

A nyomtatott betünek óriási hatása van. Ezernyi-ezer ember, ha nyomtatásban látja, igaznak veszi még a legszemenszedettebb valótlanságot is. Nem tudják ezek a boldogtalanok, hogy a hirdetésért nem felelős a szerkesztő, sőt igen sok hirdetés lát napvilágot, amelyen éppen a szerkesztőség tagjai vannak legjobban felháborodva és megbotránkozva. A hirdetésből eredő haszon a nagytőkés vállalkozóé és bánja is ez, ha a hirdetés révén akárhány embernek egészsége szenved is maradandó, vagy legalább is évekre kiható károsodást.

A «Zeit» nevü bécsi lap, mikor először megjelent, kinyilatkoztatta, hogy a reklámorvosoknak a nép széles rétegeinek egészségét veszélyeztető és valóban undoritó hirdetéseit semmi szin alatt sem fogja közölni. Nálunk, ugy látom, egyedül a «Népszava» veti meg az eféle hirdetésből eredő hasznot. A többi lap telve van a Mitzgereknek, Fabinyieknek, Kajdácsyaknak — és mit tudom én, még hogy hivják őket, — undok és ocsmány hazudozásaival. Melyik okos és józanul gondolkodni tudó ember hiheti azt el, hogy amit nem tudnak az ország méltán nagynevü tudósai, azt tudja egy Mitzger, vagy egy Kajdácsy?

És ki lesz olyan bárgyu, hogy elhigyje, amit például Kajdácsy hirdet, hogy: «Levél utján is biztos siker?»

Olyan orvos, aki levél utján, tehát ab avisis, azaz magyarul: láthatatlanban való gyógyitásra vállalkozik, megvetendőbb a leghitványabb kuruzslónál és azt ajánlom vasutas elvtársaimnak, ha valamelyik közülök felült ezen népámitóknak, ne csak a kidobott pénzöket követeljék vissza, hanem egyuttal jelentsék is föl őket az illetékes hatóságnál. Had szakadjon már egyszer vége ezen rablólovagok garázdálkodásainak.

Azt olvasom az egyik hirdetésben, hogy «rövid idő alatt gyógyit . . . syphilist». A szifilisz gyógyitásához az orvostudomány mai állása mellett legalább 2—3 évre van szükség, aki tehát azt állitja, hogy rövid idő alatt meg tudja gyógyitani, az tulajdonképen arra spekulál, hogy mások tájékozatlanságából, tudatlanságából és jóhiszemüségéből a maga számára jogtalan anyagi előnyt biztositson. Van ennek a büntetőtörvénykönyvben neve is. Csak az a kár, hogy a megfelelő paragrafust nem alkalmazzák ezekre az emberekre. Ez talán kijózanitaná őket és megtanitaná arra, hogy mi az orvosi tisztesség.

Mert az semmiféle hatással sincs reájok, hogy tisztességes orvosok társasága megvetéssel fordul el tőlük, hogy nem fogadják be az orvosi körökbe, kaszinókba és egyesületekbe. Mindaddig az orvosok is fognak velök szemben boldogulni, mig az orvosi rendnek nem lesz ugynevezett «törvényes szervezete.»

Nem tagadom, hogy mikor egy ilyen hirdető orvossal kezet kellett fognom, nemcsak vizzel és szappannal, hanem még külön szublimáttal is lemostam a kezemet, nehogy arra az illetőről valami «erkölcsi» fertőző anyag ragadjon.

Mivel orvostársadalmi kérdésekkel immáron másfél évtized óta foglalkozom, Amerikában való tartózkodásomnak idejét arra is felhasználtam, hogy e tekintetben helyes tájékozódást szerezzek magamnak az ottani viszonyokról. Mondhatom, hogy Amerikában, a reklámnak és humbugnak a hazájában meglincselnék azt az orvost, aki olyan szemérmetlen hirdetést merne közzétenni, mint amilyent Mitzger ur nap-nap után produkál. Pedig sehol a világon nem vallják és hirdetik annyira, mint ott, hogy «a pénznek nincs szaga.»

Mesélnek arról is, még pedig szavahihető emberek, hogy egy ilyen hirdető orvos a vidékről hozzá érkező leveleket elintézés céljából átadja a szomszédban lakó gyógyszerésznek, aki azokat az egész gyógyszertár nagy röhögése közben szokta felolvasni. Ha ez megfelel az igazságnak, — amiben nincs okom kételkedni, — akkor ez az orvosi titoktartásnak oly mérvü megsértése, ami homlokegyenest ellenkezik a letett orvosi eskü szentségével.

Ez alkalommal — mély sajnálatomra — nem bocsájtkozhatom részletezésbe, de reménylem, lesz még alkalmam arra, hogy az orvosok részéről tapasztalható visszaélésekenek egész özönét világosan feltárjam e lap t. olvasói előtt.

Egyelőre csak annyit kivánok t. elvtársaimnak mondani, hogy ne higyjenek egy hirdető orvosnak sem, mert az nemcsak hogy kiaknázza járatlanságukat, hanem fölületességével egészségöket, testi épségöket, sőt esetleg utódaiknak egészségét is veszélyezteti. Gondoljanak mindig arra, hogy a bakonyi utonálló megközelitőleg sem oly gonosz és veszélyes, mint a hirdető orvos.

Akinek baja van, forduljon pénztárának szakorvosához, vagy ha ebben esetleg nem bizik, keresse fel a klinikát, vagy a poliklinikát, vagy pedig ha tud fizetni, forduljon valamelyik elismert nevü és tudós szakorvoshoz, de kerülje el a hirdető orvost jobban, mint a pokolnak minden tüzét, nehogy egyrészről az erszénye, másrészről pedig az egészsége bánja meg!

Dr. Bród Miksa.

A Magyar Vasutas megjelen minden hét péntekjén. Szerkesztősége és kiadóhivatala **Budapest, VII., Csömöri-ut 28. szám,** ahova mindennemü levelezés és egyéb küldemény intézendő.

Előfizetési feltételek:

Egy hóra	frt —.40	(K —.80)
Negyedévre	frt 1.20	(K 2.40)
Félévre	frt 2.40	(K 4.80)

Minden összeköttetésünket a legnagyobb titokban tartjuk. Ha valaki — bármi okból — nem akarja, hogy lapunk az ő nevére járjon, bármilyen *más cimre is előfizethet.*

———

Az uj rend a Konzumban.

A Konzum igazgatósága e hó 28-án délután ülést tartott és kétizben is alkalma nyilt bebizonyitani, hogy uj szellem vonult be a Konzum vezetésébe. Az első eset arra a jogfosztásra vonatkozik, amelynek áldozatai *Cservenka* Miklós és *Fellner* Béla munkástársak, akiket — mint már megirtuk — rövid uton megfosztottak tagságuktól azért, mert a gazdasági gépgyár sztrájkba lépett munkásai között voltak ők is.

Napirend előtt *Kellner* István munkástársunk szóvá teszi az ügyet. Hivatkozik arra, hogy amikor öt évvel ezelőtt a gazdasági gépgyár munkásai mind sztrájkba léptek, senkinek sem jutott eszébe akár egyet is a köztük levő Konzum tagok közül megfosztani tagsági jogától. Pedig akkor ugyancsak kiirta a gépgyárigazgatóság, hogy az összes sztrájkolókat «elbocsátotta». Megdönthetetlen érvek alapján a következő inditványt teszi:

> Mondja ki az igazgatóság, hogy *Cservenka* Miklós és *Fellner* Bélának a törlését megsemmisiti, mert sztrájkba léptek ugyan, de nem léptek ki a munkából. Az igazgatóság csak akkor tekinti az illetők tagsági jogát megszüntnek, ha a sztrájk befejezést nyer anélkül, hogy Cservenka és Fellner visszamennének a Máv. gépgyárába, vagy ha megelőzőleg máshol lépnek munkába.

Kiss Miklós munkástársunk a végrehajtóbizottság tagja pártolja az inditványt. Fölemliti, hogy a gazdasági gépgyárnak most sztrájkba lépett munkásai között több Konzum-tag van és mégis egyedül Cservenkát és Fellnert jelentették be a «munkából kilépettnek». A többit meghagyták Konzumtagoknak. Ez világos jele annak, hogy az egész bosszuállás müve, amely nem is annyira a két igazgatósági tagot, mint inkább azt a többségat akarta sujtani, amely őket megválasztotta és végeredményében sérelem az egész igazgatóságra nézve.

Erélyes és hatásos fölszólalásban támogatta az inditványt *Pászty* Károly munkástársunk, a felügyelő-bizottság tagja. Behatóan fejtegeti a sztrájkok természetét. Akik sztrájkba lépnek, nem akarják régi munkahelyüket otthagyni, sőt ellenkezőleg, azért léptek ki, hogy a régi helyükön dolgozhassanak tovább, de jobb munkaviszonyok mellett. Cservenka és Fellner akkor léptek volna ki a munkából, ha átveszik a munkakönyvüket. A munka beszüntetése a sztrájkolók részéről csak eszköz az előnyösebb munkafeltételek kivivására, nem pedig kilépés a munkából. Bizonyitéka ennek az a miniszteri rendelet, amely kimondja, hogy sztrájkoló munkás munkanélkülinek nem tekinthető.

Turtsányi Pál, igazgatósági tag elismerést érdemlő határozottsággal itélte el a két munkástársunkon esett jogsérelmet és az alapszabályokból magyarázta, hogy az igazgatósági tagságtól való megfosztás jogtalan.

Margulit Kálmán kartársunk, a végrehajtóbizottság tagja melegen pártolja az inditványt és a jogfosztásban rosszhiszemüséget és rosszakaratot lát fennforogni. Csodálatosnak tartja, hogy a sok sztrájkban álló Konzumtag közül épen csak a két nevet jelentették be, mint «munkából kilépettét.»

Az igazságot követelő inditvány *ellen* a régi igazgatósági tagok közül többen szólaltak föl. Jobb ügyhöz méltó erőszakossággal keltek az elkövetett igazságtalanság védelmére. *Sarlay*, a volt sztrájk-vezér, aki mindinkább megérett rá, hogy dr. *Kiss* János kedvence legyen, továbbá *Mallár*, a «diszmunkás». Szekundáltak nekik *Kovács*, *Gáspár* és *Hendl* igazgatósági tagok, mind a régi Murányi-gárdából valók.

Erőlködésük azonban hiábavalónak bizonyult, mert az igazgatóság többsége *elfogadta* a Kellner által benyujtott inditványt, *megsemmisitette a törlést* és rövid uton meg-

hivta Cservenka és Fellner igazgatósági tagokat az ülésre.

Az igazgatóság ezen az ülésen letárgyalta az *ügyrendet* és némi módositással elfogadta az albizottság által megszerkesztett tervezetet.

Heves és mozgalmas vitát keltett a *hajtsáruti tárnok* ügye. Ennek az urnak már 1902-ben *1300 korona hiánya volt.* Az akkori igazgatóság megelégedett azzal, hogy jegyzőkönyvi megrovásban részesitette, de meghagyta hivatalában. Hogy ez a fura nagylelküség nem volt helyénvaló, kitünik abból, hogy az idén ujabb hiányok merültek föl ennek a tárnoknak a kezelésénél. A vizsgálat kideritette, hogy *2400 korona a hiány,* amelyből biztositéka a tárnoknak csak 2000 koronát fedez. Hosszu és szenvedélyes vita indult meg azon, hogy mi történjék ezzel a tárnokkal. Azok az igazgatósági tagok, akik rendet és tisztaságot akarnak a Konzum kezelésében, a tárnok elbocsájtását követelték. A régi igazgatósági tagok nagyrésze ismét hajlandó volt a bünbocsánatra, persze a Konzum rovására. Végre szavazásra került a dolog, amikor is *11 szóval 10 ellenében elhatározta az igazgatóság a tárnok elbocsájtását.*

Erre azután époly érdekes és tanulságos dolog történt. *Sarlay, Mallár* és még néhány érdektársa fölugrott szinte eszeveszetten és szóbelileg bejelentette, hogy *lemond az igazgatósági tagságáról.* Azt hisszük, senki sem fog utánuk egy könnyet is ejteni, ha megvalósitják szándékukat és mennek. De sokan, igen sokan fogják a fejüket törni azon, hogy miért fáj Sarlay urnak és társainak olyan nagyon az, hogy egy sikkasztást torol meg megfelelő módon az igazgatóság? Micsoda kapcsok köthetik őket össze a folytonos hiánynyal laboráló tárnok urral?

Az igazgatóság egyébként eredményes és helyes uton halad: megkezdte a tisztogatás munkáját és bebizonyitotta, hogy éberen őrködik a jogai felett. Ha igy halad tovább, meg lehet győződve a Konzumtagok óriási többségének a szilárd bizalmáról és szeretetteljes támogatásáról.

LEVELEZÉS.

Budapest. (*Északi főmühely.*) Munkástársainktól kérünk bocsánatot, hogy már megint *Alt* Lajos müvezetővel foglalkozunk. De hát nem rajtunk mulik. Próbáltunk már szépen, majd durván vele beszélni, de hasztalan, Alt Lajos még mindig a régi.

Az egész főmühelyben a munkásoknak ha utazási jegy kell, minden hónapban egyet kapnak, *kivételes* esetekben azonban mindannyiszor, amikor arra szükség van. A III/c osztályban, Alt Lajos birodalmában azonban másképen áll a dolog. Bármennyire sürgős vagy fontos ügyben kelljen a munkásnak utaznia, Alt ur csak minden három hónapban egyszer ád jegyet, és ha csak egy hét is hiányzik a három hónapból, nem ád-mint ő mondani szokta, még az Uristennek sem. Volt már rá eset, hogy egyik vagy másik munkást kidobta az irodából csak azért, mert olyan bátor volt és követelte, ami minden régi munkást megillett. Könnyü volt ezt Alt urnak elkövetni, mert a III/c osztályban főképen segédmunkások vannak és ahányan, annyifelé huznak. Azonban hisszük, hogy ennek vége lesz nemsokára. Gondoskodnak erről az Alt fajta müvezetők.

Szombathely. (*Munkaviszonyok.*) Mióta mi szombathelyi Máv. mühelymunkások gyülést tartottunk, azóta napirenden vannak a büntetések. Egy munkástársunk büntetve lett azért, mert szolgálaton kivül az ebédlő előtt borotválkozott, egy koronára; a kapus azért, miért hagyta ott borotválkozni, — egy koronára; egy munkástársunk azért, mert egy áruló azt mondta, hogy az árnyékszékben aludt — 2 koronára és azonnal hazaküldték; egy munkást azért, mert kimenő igazolványnyal távozott és azon a napon nem jött vissza — 2 koronára, egy másik munkástársunk ugyanazért szintén 2 koronára; egy öreg, 25 éve dolgozó napszámos mühelysöprő azért, mert a sörszállitó kocsiból a szemetet a szemétdombra vitte és nem égette el, 1 koronára.

A másik oldalon meg feltünően elnéző és jólelkü a mi földi gondviselésünk. Van egy spicli munkás, ki két nap mulatott, azt nem büntették meg, mert annak minden szabad, ő az V. oszt. mérnöknek a besugója. Már pedig ha a mühelyfőnök ur olyan szigoru büntető, hát milyen büntetést érdemel az, aki a mühelytelepen lévő kertjét éveken át mühelymunkással munkáltatja, aki épp csak azért van, hogy az éttermet, az inspekciós szobát és a kertet hozza rendben? Ezt ugyanis maga a mühelyfőnök ur cselekszi meg. Ha már a maga szükségére akarja használni a munkásokat, akkor a bárcájukat akasztassa le és fizesse meg a sajátjából.

Budapest. (*Keleti kocsimühely tüzőrsége.*) Egy időben már emlitést tettünk a kocsimühely tüzoltóinak gyalázatos helyzetéről, melyhez hasonlót sehol sem lehet találni. Harminc munkásember teszi tönkre egészségét a Máv. vagyonának biztonsága érdekében, négy éve már, hogy harminc emberből álló tüzoltó-csapatot szerveztek a kocsimühely munkásaiból és azok a munkástársaink már *negyedik éve henteregnek az asztalos-mühely gyalupadjain* a legnagyobb piszokban. Negyedik éve, hogy kérnek, könyörögnek, hogy számokra adjanak olyan helyet, hogy az éjszakát tisztességes helyen tölthessék el, de hiába volt eddig minden kérésük.

Körülbelül egy hónapja, hogy egy kéttagu küldöttség járt *Fehérváry* urnál, a Máv. tüzoltóinak főfő-muftijánál és ez az ur csak annyit tudott mondani, hogy talán meglesz amit kivánnak! Már van négy éve, hogy a kocsimühelyi tüzoltóságot szervezték és hogy a gyalupadon henteregnek, arra most nagykegyesen kijelentette, hogy annak meg kell szünni. De hogy mikor, arról nem szólt egy kukkot sem. Kint is volt egy bizottság, hogy megállapitsa, hol lehetne egy laktanyát csinálni, de ugy látszik arra nincs pénz. Bezzeg, ha egy állami titkár urnak nem tetszik valamelyik termes kocsi, nosza rögtön küldik átalakitani az államtitkár ur szeszélyének megfelelően, ha mindjárt 30—40 ezer koronába kerül is. De hisz tényleg előbbrevaló a Máv. urainak egy államtitkár szeszélyének a kielégitése, mint harminc munkás egészsége. Kiváncsiak vagyunk, hogy mikor szünteti meg végre az igazgatóság ezt a szégyenletes állapotot!

Érsekujvár. (*Fütőház.*) Az érsekujvári fütőház főnökét áthelyezték Budapestre, a nyugoti fütőházba, helyébe Ceglédről odakerült *Neugebauer* mérnök ur fütőházi főnöknek, akinek első teendője természetszerüleg a leltár átvétele volt. De ez nem ment egészen simán és egyszerüen. Az átvétel folyamán sor került a ruhanemüre. Ezt Sós János számtiszt kezeli. De bizony baj volt a kréta körül. Rendben lett volna minden, de csak a papiroson. Ami ugyanis ruhában hiányzott, azt Sós ur olyanképpen pótolta, hogy a fütőházi alkalmazottakkal cédulát iratott alá, hogy a hiányzó ruhát ekkor és ekkor átvették. Olyan is kapott cédulát, aki sohse kapott ruhát, vagy ha kapott is, 16 évben egyszer, akkor is öreget. (Hogy az uj ruha hova lett, amit minden évben kiadnak, azt csak a jó isten, — meg talán Sós ur — tudná megmondani.) Térjünk vissza a ruhaátvételre. Minden jól sikerült volna, ha nem akad a fütők között egy pár olyan is, aki nem látta be, hogy miért irjon nyugtát olyan ruháról, aminek a szinét se látta. Meg aztán bajos dolog, ugy gondolták, beismerni a soha nem kapott ruha átvételét a főnök előtt. Mert ha a főnök azt találná mondani, hogy hozzák be a ruhát, azt persze nem tudják bemutatni és megveszik rajta az árát. Fogták tehát magukat ezek a fütők és elmondták az egész dolgot a főnöknek, mire ez elrendelte, hogy mindenki hozza be a ruhát. Ugy-e, azt hiszi mindenki, hogy most kisült a turpisság. Nem igy történt. Sós ur leleményes ember, tuljárt a főnök eszén. Szinte mesébe illő, hogy milyen egyszerü módon rántotta ki magát a csávából. A fütők egyenként mentek be a főnökhöz a ruhát bemutatni. Ott bejegyezték a ruhát és a fütő ismét távozhatott a ruhával együtt. Kint pedig az ajtóban Sós ur várta őt, elvette tőle a ruhát és átadta egy másiknak, aki sohse kapott ruhát. Igy egy-egy ruhát három fütő is bemutatott.

Ezuttal tehát Sós ur megmenekült a huroktól, de addig megy a korsó kutra, mig eltörik. Sós ur is annyi visszaélést követ el a szegény fütők kárára, hogy egyszer csak beletörik a bicskája. Van olyan fütő is, aki 16 éve van alkalmazva és csak egyszer kapott ruhát, holott minden 3 évben kellene kapnia. Mikor a fütők a ruhájukat kérték, azt a feleletet kapták, hogy még nem jött meg a ruhájuk és ez a ruha sajátságos módon évről-évre elmaradt. Nemcsak a ruhanemüvel, hanem még a bevásárlási menetigazolványokkal is igy gazdálkodik Sós ur, csak annak ad, akinek akar és ingyen nem akar.

Amellett Sós ur számtiszt ugyan és mégis gyakran elszámolja magát, persze mindig a fütők kárára. 1—2 korona, sőt van ugy, hogy 5 korona is a hiány a fütők bérénél és ha azt kérdik, miért kaptak ennyivel kevesebbet, Sós ur azt feleli, hogy a mult hónapban annyival többet kaptak és ezt most levonták (!) hát a szegény földhöz ragadt segédmunkásokkal hogy számol el? 80 krajcár a napi bérük és kapnak havonta 18, 20, 22 frtot. Már többször voltak benn nála emiatt, mire azt a választ kapták Sóstól, hogy akkordba dolgoznak és nem keresik meg a napibérüket. Holott naponta átlag 30 mozdonyt tisztitanak meg és tizenketten vannak, ennyi van engedélyezve, de azért legtöbbnyire csak tiz ember tisztitja a mozdonyokat. Ha jól tudjuk, 70 krajcárt fizet a Máv. egy mozdonytisztitásért. Hát hova lesz a megkeresett pénz, amit a szegény emberek véres verejtékkel keresnek? Reméljük, hogy az uj főnök ur át fogja vizsgálni az egész dolgot és segiteni fog a helyzeten. Mert az mégis türhetetlen dolog, hogy a szegény embereken élősködik Sós ur. Elismerjük, hogy a számtiszti fizetéssel sem lehet nagyokat ugorni. De hát akkor szervezkedjenek a számtisztek, vivjanak ki becsületes munkáért becsületes fizetést és ne zsarolják a szegény embereket.

Pozsony. (*Mühelyviszonyok.*) Igen sajnálatos dolog, hogy amikor az itteni rendező mühelyviszonyairól kell beszélnünk, egyre személyekbe ütközünk és kitünik, hogy a mostoha viszonyok oka nagyrészt néhány ember rosszaságában és tudatlanságában rejlik. A hal itt Pozsonyban is a fejétől büdösödik. A mühely főnöke, *Rohrmann* István mérnök ur sajátságosan fogja föl a hivatását. Hétről-hétre változtatja a munkaárakat. A végzett munkát ugy birálja meg, hogy *odaáll noteszszel* és *zsebórával* a vérig hajszolt munkás mellé és igy akarja megállapitani, hogy ki mennyi idő alatt végez el bizonyos munkát és aszerint állapitja meg a munkaárakat. Szakértők a bevégzett munkát szokták megbirálni józan észszel és szakértelemmel, nem pedig órával és noteszszel. Legkedvesebb dolga a munkaárak redukálása. A munkaárak pedig már olyan alacsonyak, hogy lehetetlen még a kenyérre valót is mellette megkeresni.

Azonkivül *Rohrmann* főnök ur valóságos spicliregimentet teremtett magának. A főbesugó *Dobes* György müvezető, kiválnak ebben a csuf foglalkozásban azonkivül *Csipkai* almüvezető és *Molnár* Ede vizsgálólakatos. Azok ugy akarnak boldogulni, hogy besugással keresik a főnök kegyét. Jó lesz, ha letesznek arról a gyalázatos szokásukról,

161

amely a munkásoknál csak gyülöletet és elkeseredést, minden becsületes embernél pedig megvetést kelt irányukban.

A pozsonyi munkástársainkat felszólitjuk, hogy tartsainak össze, és legyenek őszinte, meggyőződött tagjai szervezetünknek és akkor módjukban lesz segiteni a gyalázatos mühelyi és munkaviszonyokon. Mindenekelőtt pedig olvassák és terjeszszék a *Magyar Vasutast*, hogy kellő fölvilágositást nyerjenek minden kérdésben és meglegyen az összekötő kapocs közöttük és a többi vasuti munkásság között.

Debrecen. (*Eredmények.*) A szervezkedés haladása nemcsak a nagy közös ügyet viszi előbbre, de kisebb csoportok és egyes munkástársak számára is megteremti a gyümölcsét. Bizonyitékát szolgáltatták ennek a debreceni tüzikovács-segitők. Mindnyájan szervezett emberek és nemrég egyértelmüleg bérjavitást kértek a felügyelőnél. Az összetartásnak megvan az eredménye, mert *mind kaptak javitást.* Az együttérzés mindenütt megteremti a gyümölcsét és az elért eredmény csak ujabb buzditás legyen az összes debreceni munkástársaknak, hogy legyenek egytől-egyig előfizetői a Magyar Vasutasnak, tagjai a szervezetünknek és testvéri szeretettel és erős meggyőződéssel tartsanak össze.

A debreceni szervezetünk ügye egyébként örvendetes fejlődés képét mutatja. Aki ottani munkástársaink közül a szervezet ügyének a vezetésével lett megbizva, azt lelkiismeretesen, pontosan és becsületesen végzi, és debreceni munkástársainkon a sor, hogy őt buzgón, kitartóan támogassák abban a munkában, amelynek célja: mindnyájunknak szabadságot és kenyeret teremteni.

VEGYESEK.

Köszönetnyilvánitás.

Felejthetetlen férjem, *Ujxa Vincze*, volt Máv. iroda-altiszt mindazon kartársainak, kik elhalálozása alkalmából iránta tanusitott kartársi szeretetüknek és tiszteletüknek, valamint irányomban is tanusitott részvétüknek kifejezést adtak, ezuton mondok hálás köszönetet.

Rákospalota, 1905 junius hó.

Özv. Uxa Vinczéné.

INNEN-ONNAN.

Hamis menetjegy-igazolványok. Ifj. Zsille Zsigmond, közoktatásügyi minisztériumi számgyakornok valahogyan megszerezte az elnöki osztály hivatalos bélyegzőjét. Ezzel a bélyegzővel több iv papirost lebélyegzett s a lebélyegzett papirosokat arra használta fel, hogy a Máv. igazgatóságától jogosulatlan egyének részére féláru menetjegy váltására szolgáló igazolványokat szerzett. A Máv. igazgatósága ilyen hamisitott kérvények alapján harmincnyolc esetben állitott ki féláru menetjegy váltására jogositó igazolványokat, amiket néhány koronáért forgalomba hozott. Ezért előbb a törvényszék, ma pedig a kir. tábla egy évi börtönbüntetésre itélte Zsillét. Az itélet jogerős.

Vonatösszeütközés. A bácsmegyei Bajmok állomásról hétfőn délután egy tehervonat is a külső váltónál haladt el, mikor a szembejövő 6041. számu gyorstehervonat beleszaladt, mire mind a két mozdony levágódott a sinekről. Az egyik mozdony teljesen felfordult, kéményével a földben s kerekeivel az ég felé állt. A másik mozdony is erősen megsérült, kisiklott, a kazánja pedig teljesen tönkrement. A sinek annyira megrongálódtak, hogy helyreállitásuk több napot fog igénybe venni. A forgalom átszállással és átrakással lett lebonyolittatva. A mozdonyokon kivül kisiklott tiz kocsi. Ezek közül hét teljesen rommá zuzódott. Emberéletben, nagy szerencsére nem esett kár, mert a vonatok teherszállitók voltak s a mozdonyvezetők a végső pillanatban leugrottak. Az összeütközés szinhelyére Szegedről hétfőn este különvonat indult negyven mühelymunkással, hogy a megrongált vasutat gyorsan helyrehozzák.

Statisztika az emberiségről. A földkerekség egy milliárd 650 millió embere közül évente meghal 33.033,033. A világon 3064 különböző nyelvet beszélnek és több mint ezer különb»ző vallásfelekezet létezik. A férfiak majdnem ugyanannyian vannak, mint nők, az átlagos élettartam pedig körülbelül harminchárom év. Az emberiségnek egy negyed része a tizennegyedik életév elérése előtt hal meg. Minden ezer személyre egy esik olyan, aki a századik életévet eléri; száz közül csak hat éri el a 65 éves kort s 500 közül csak egy lesz 80 éves. Ha elfogadjuk a statisztikusok ama valószinü állitását, hogy évente a földön 33.033,033 ember hal meg, akkor ebből minden napra átlag 91.874 személy, minden órára 3750, minden percre 60 és minden másodpercre egy halot jut.

Ipariskolát végzett egyének alkalmazása a vasutnál. A kereskedelmi miniszter rendeletet bocsátott ki, mely szerint a vasuti anyagszerkezelési szakban a szertárfelvigyázói, a vasuti pályafentartási szolgálatnál a pálya-, hid-, alagut- és szemaforfelvigyázói, a forgalmi szolgálati ágnál a távirda- és harangfelvigyázói, a vontatási szolgálati ágnál a mozdonyvezetői és a mühelyi szolgálatnál a müvezetői állásokra, a fentebb megjelölt rendelet 6. §-ában meghatározott előképzettséggel biró egyéneken kivül a *felső ipariskolák és ipari szakiskolák megfelelő szakosztályait végzett egyének is*, még pedig a szabályrendelettel rendszeresitett felvételi *vizsga mellőzésével alkalmazhatók.* Ezen intézkedés által az 1888. évi február hó 2-án kiadott szabályrendelet 6. §-a utolsó bekezdésének azon határozmányai, melyek alapján az előképzettség szempontjából megfelelő egyének altiszti, illetve altiszt-gyakornoki alkalmazása szakvizsgák letételéhez van kötve, nem érintetnek.

Az északamerikai Egyesült-Államok vasutainak államositása. Ugy látszik, hogy az északamerikai Egyesült-Államok kormánya egészen komolyan foglalkozik az Egyesült-Államok területén fekvő vasutak államositásával. A kormány ugyanis az államositás kérdésének tanulmányozására és az államositás előkészitésére külön bizottságot küldött ki, amely a világ összes államaiba, ahol államvasutak vannak, kérdőiveket küldött szét. A kérdőiveken nemcsak azt kérdezi meg a bizottság, hogy hogy vált be az illető államban az államvasuti rendszer, de azt is, hogyan mit gondol az illető államvasut adminisztrációja, vajjon hogy fog az bevállani az északamerikai Egyesült-Államoknál. A Magyarországba és Ausztriába küldött kérdőiveken a bizottság még a zónadijszabás előnyeiről és hátrányairól is kérdést tett.

Szerkesztői üzenetek.

Debrecen. Kérelmüket a szervező-bizottság elé fogjuk terjeszteni. Nem hisszük, hogy ezidőszerint kivihető lesz. Ha a szövetség alapszabályait jóvá fogják hagyni, akkor talán megvalósithatjuk.

Vonatkisérő lakatosok. Levelüket megkaptuk. Mi csak kötelességünket teljesitjük, mikor az önök helyzetével foglalkozunk és ezért köszönet nem jár. Ha akarják, hogy helyzetük igazán javuljon, akkor fogadják meg tanácsunkat. Alljanak össze férfiak módjára, nyujtsanak testvéri jobbot a már küzdő társaiknak, legyenek hü katonái a szervezetünknek és akkor egyesült erővel képesek leszünk kivivni azt, hogy önöket is embereknek tekintsék.

A cikk folytatása legközelebb.

Fiume. A levelet megkaptuk. A kérdezett kartársunk itt van és jól érzi magát Üdv.

Érsekujvári pályamunkás. Névtelen levele papirkosárba vándorolt.

Szombathely. Az illetők cimére a lapokat elküldtük. Ha nem kapták meg, akkor a posta a hibás. Tessék ott megreklamálni.

K. p. u. fütőház. A legjobb akarat mellett sem tudunk rajta eligazodni Látogasson meg bennünket.

Némo. Beküldöttjét örömmel vettük, de helyszüke miatt hasonló dolgot nem igen hozhatunk. Nagy hálára kötelezne azonban bennünket, ha a megemlitett témákról irna. Annak azután mindig akadna helye. Üdv.

Felelős szerkesztő: **Farkas Izor.**
Laptulajdonos: **A magyar vasutas-szervezet.**
Birauez Döme könyvnyomdája Budapesten, VII., Amazon-u. 6—8

HIRDETÉSEK.

E rovat alatt közlöttekért nem vállalunk felelősséget.

MIÉRT BUKOTT EL A VASUTAS SZTRÁJK?
Szociálpolitikai tanulmány.
Irta: **Rába Sándor.** Ára: **24 fillér.**

* * *

HAZAFISÁG ÉS NEMZETKÖZISÉG
Irta: **Garami Ernő.**
Ára: **4 fillér.**

* * *

Alkotmányt Magyarországnak!
Minő az igazi népképviselet?
Irta: **Bresztóczy Ernő.** — Ára: **6 fillér.**

Kaphatók:
a „MAGYAR VSUTAS" kiadóhivatalában,
BUDAPEST, VII., Csömöri-út 28.

BUTOR. Ki jól és olcsón butort óhajt vásárolni, forduljon bizalommal a készitőhöz:
15
HAUPT A. kárpitos, diszitő és butoriparos, VII., Garai-u. 43.

Cimbalmok,
legujabb modellüek, kitünő zongora-hanguak, dupla acélszerkezetüek készülnek saját mühelyemben; **részletfizetésre és kölcsönképpen is kapható**

AZ ÖNTANULÁSI CIMBALOM-ISKOLA
amelyből megtanulhat mindenki magánosan, tanitó nélkül alaposan kottából cimbalmozni. Kapható 10 koronáért

KOVÁCS JÁNOS okl. cimbalomtanárnál
7 **Budapest, Erzsébet-körut 5.**
Árjegyzék kivánatra ingyen és bérmentve.

Világcikk! „RASOL" Kés nélkül borotvál!
Egészséges! Kellemes! 9 Olcsó!
Egy kgr. ára 30-szori borotválásra helyben 2·40 kor., vidékre 3 kor. előleges beküldése mellett franco. Utánvéttel 20 fillérrel drágább. Egyedüli készitő:
„RASOL" vegyipari vállalat BUDAPEST, Váci-körut 55. sz.
Raktár: TÖRÖK JÓZSEF gyógyszertárában, VI., Király-utca 12. sz.

A világ legjobb szőrvesztője!
RASOLIN Hölgyeknek ajánlatos!
Egy doboz ára helyben 2 kor., vidékre 2·50 kor. előleges beküldése mellett franco. Utánvéttel 20 fillérrel drágább. Egyedüli készitő:
„RASOL" vegyipari vállalat BUDAPEST, Váci-körut 55. sz.
Raktár: TÖRÖK JÓZSEF gyógyszertárában VI., Király-utca 12. sz.